

A JOG TERMÉSZETÉRŐL ÉS HASZNÁRÓL

**SZÍNHÁZ- ÉS FILMMŰVÉSZETI
EGYETEM, DLA KÉPZÉS, 2014**

**Nagy Boldizsár kurzusa
vendégek bevonásával**

AZ ÓRATERV

- **Április 28: Jogi alapfogalmak.** Mi a jog, mi a jogforrás, ki a jogalany, hol húzódnak a politikai közösség határai, miképp viszonyul a jog az erkölchöz, miért tartanak szét az egyazon tényállásra vonatkozó „ítéletek”.
- **Május 5: A nemzeti és a nemzetközi jog kapcsolata a menekültek példáján.** Migráció és kényszervándorlás-történet. Milyen érvek hozhatók fel a menekültek védelme mellett. Mi „jár” a menekülteknek a nemzetközi és az európai jog alapján?
- **Május 12: Bíráskodás** Mi a bíró mozgástere, ha a adott a jog és a tényállás? Mi minősül bizonyítéknak? A hágai Bíróság szerepe, működése, Bős-Nagymaros a bíróság előtt – egy résztvevő szemszögéből
- **Május 26: Az üzlet és a művészet közötti interfész.** A nagyvállalat, mint kereskedelmi vállalkozás és a művész találkozása. Hogyan egyeztethető össze a művészi szándék és a profitvágy, mik a tárgyalási pozíciók, hogyan lehet egy ötletet a megvalósulásig eljuttatni. A televíziózás átalakulása, a médiumok összeolvadása, ennek következményei. Médiajog és médiavalóság: a tv és a rádiófrekvencia-értékesítés anomáliái és az azokat követő választottbíráskodás
- **Június 2. A jog és a művész találkozása a gyakorlatban.** A személyiséghez, a képmáshoz fűződő jog.Kérdések a polgári jog és az adatvédelmi jog határán. Szerzői jogok, megbízási jogviszony, szponzorálás. Csapdák, amelyeket a jogász „közele olvasást” gyakorló szemefelfed a horizontot fürkésző előtt. Vendégünk: **Bíró Csaba** ügyvéd, művészeti menedzser.

RÉSZLET A 2011. ÉVI CCIII. TÖRVÉNYBŐL

- Az Országgyűlés
- alapozva Magyarország **népképviseleten** alapuló törvényhozási hagyományaira;
- garantálva, hogy **hazánkban a közhatalom forrása a nép**, amely hatalmát elsősorban választott képviselői útján, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító **választáson** gyakorolja;
- biztosítva a választópolgárok jogát az **általános és egyenlő** választójoghoz, továbbá a közvetlen és titkos szavazáshoz;
- tekintettel arra, hogy a **pártok** közreműködnek a nép akaratának kialakításában és nyilvánításában;
- elismerve, hogy a Magyarországon élő **nemzetiségek államalkotó tényezők**, és Alaptörvényben biztosított joguk az Országgyűlés munkájában való részvétel;
- garantálva továbbá, hogy **a határainkon kívül élő magyar állampolgárok a politikai közösség részesei**;

AZ ALKOTMÁNOYOSSÁG KRITÉRIUMAI

- Népszuverenitás
- Hatalmi ágak elválasztása
- Jogállamiság
  - Joguralom
  - Jobbiztonság
  - Jogorvoslathoz való jog
- Egyenjogúság
- Emberi jogok védelme

II. FEJEZET

A JOGALKOTÁS ALAPVETŐ KÖVETELMÉNYEI

2. § (1) A jogszabálynak a címzettek számára **egyértelműen értelmezhető** szabályozási tartalommal kell rendelkeznie.
- (2) Jogszabály **a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget**, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.
- (3) A jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell megállapítani, hogy **elegendő idő álljon rendelkezésre a jogszabály alkalmazására való felkészülésre**.
- (4) A jogszabályok megalkotásakor biztosítani kell, hogy a jogszabály
- a) megfeleljen az Alaptörvényből eredő tartalmi és formai követelményeknek,
  - b) illeszkedjen a jogrendszer egységébe,
  - c) **megfeleljen a nemzetközi jogból és az európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek és**
  - d) megfeleljen a jogalkotás szakmai követelményeinek.

JOGFORRÁSTAN

Hierarchia

- Alkotmány (Alaptörvény)
- Törvény (A múltban: törvényerejű rendelet)
- Kormányrendelet
- MNB rendelet
- Miniszterelnöki, miniszteri rendelet
- Önkormányzati rendelet

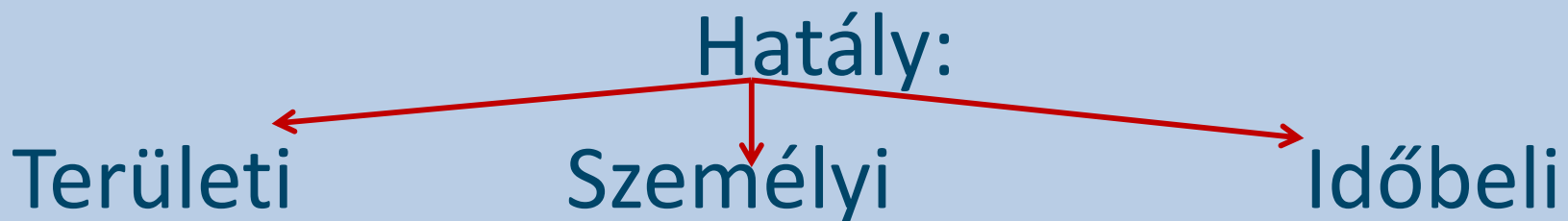
Állami irányítás egyéb eszközei/Közjogi szervezetszabályozó eszközök

(Normatív) Határozat, (normatív) utasítás, statisztikai közlemény, jogi iránymutatás

ÉRVÉNYESSÉG - HATÁLYOSSÁG

Érvényes: Hatáskörrel rendelkező szerv, megfelelő eljárásban adta ki, nem ellentétes magasabb jogszabállyal+ kihirdették

Érvénytelenség: az Alkotmánybíróság mondja ki

JOGFORRÁSTAN – EURÓPAI JOG

- Alapító szerződések
  - 1957 Róma – EGK
  - 1992 Maastricht – Európai Unió
    - 2009, Lisszaboni Szerződés után (valamint a korábbi módosítók, pl, Nizza, Amszterdam)
      - A római = Szerződés az Európai Unió működéséről
      - A maastrichti = Szerződés az Európai Unióról
  - Rendelet: közvetlenül alkalmazandó és hatályos (állampolgárok között is), törvénnyel szemben elsőbbsége van
  - Irányelv: A cél (és a tartalom) kötelező, az átültetés, a nemzeti jog részévé tétel a tagállam feladata, ennek eszközt (törvény? rendelet, más?) megválaszthatja. Az átültetésre általában 2 éve van.
  - Határozat: konkrét döntés

ÁLLAMPOLGÁRSÁG – POLITIKAI KÖZÖSSÉG – ÁLLAM - NEMZET

- Az állampolgárság megszerzésének módjai (jus sanguinis, jus soli)
- Az állampolgársághoz kötődő speciális jogok
- Az állampolgárság és a politikai közösség viszonya
- A nemzet értelmezési mezői (kulturális – politikai)
- Kinek a kezében van az állam, ki a népszuverenitás alanya?
- Az EU polgárság

Hazai jog, nemzetközi jog

Belső jog

- Vertikális, központosított
  - Jogalkotó - címzett= parlament / kormány – jogalanyok „természetes személyek”, jogi szeélyek)
- Parancs-engedelmesség - kikényszerítés
- Törvényhozó, végrehajtó, bírói
- Az erőszak monopóliuma

Nemzetközi jog

- Horizontális, decentralizált
  - A jogalkotó és a címzett azonos (bár: kivételek):
- Egyetértésen (beleegyezésen) alapul
- Nincs formális hatalommegosztás
  - Bíróság (Ha joghatóságát elfogadták)
  - Biztonsági Tanács

KÉRDŐÍV – FŐ KÉRDÉSEK

- **Mi a különbség a törvény és a rendelet között?**
- **Két zsebtolvaj a piacon egy-egy pénztárcát ellop. Az egyikben 1000 forint volt, a másikban 50 000. Elfogják őket. Hogyan büntetendők? /egyformán-e, stb/**

KÉRDŐÍV – FŐ KÉRDÉSEK

- Valaki /pl. egy erdész/ elhatározza, hol haragosát. Milyen büntetést érdemel / bűncselekményért/, ha:
  - Az áldozat meghal
  - Az áldozat súlyosan megsebesül
  - Az áldozatot nem találja el a golyó:
    - Csütörtököt mond a fegyver
    - Nem is volt a fegyverben golyó, mert az erdész felesége, látva, hogy férje mire készül, kivette belőle

KÉRDŐÍV – FŐ KÉRDÉSEK

- A kocsmában összekülönbözik két legény. Megegyeznek, hogy a kocsmá mögött megverekszenek. Az egyik eltöri a másik kezét. Büntetendő-e?
- Egy - az orvostudomány jelenlegi állása mellett gyógyíthatatlan - halálos beteg arra kéri az orvost, hogy adjon be neki annyi fájdalomcsillapítót, hogy attól meghaljon. Az orvos megteszi. Büntetendő-e?

KÉRDŐÍV – FŐ KÉRDÉSEK

- **Ki a családfő?**
- **Valakinek van két fia. Hagyhatja-e idegenekre a vagyonát?**

KÖSZÖNÖM!

NAGY BOLDIZSÁR

E-mail: nagyboldi@ludens.elte.hu

www.nagyboldizsar.hu

CEU IRES

Budapest, 1051

Nádor u. 9.

Tel.: +36 1 242 6313, Telefax: +36 1 430 0235